Ч. 7 (13.246). Львів, четвер 12. січня 1933. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Харчеві труднощі в СРСР.

В однім з грудневих чисел „Ізвестій“ можна оглядати карикатуру, яка дуже влучно зясовує стан, в якім перебуває тепер радянське робітництво. Горішня частина карикатури представляє кілька нероб, по радянській термінольогії — „лодирей, прогульщиків і летунів“, що завчасу стали в чергу перед кооперативною крамницею; долішня частина карикатури представляє працьовитих робітників, що по скінченні роботи прийшли купити засобів поживи й опинилися перед грубою колодкою на дверях кооперативи та написом, що товарів вже нема.

Редакція „Ізвестій“ очевидно переслідила, що карикатура ця спрямована не проти „прогульщиків“, які дбають цілком природно про поживу для себе та родини більше ніж про роботу, а проти самого радянського уряду, який допровадив до браку засобів поживи навіть для уприлейованої кляси робітників.

Характеристичною прикметою сучасних радянських відносин є те, що справа виживлення робітництва відсунула на другий плян справу виробництва. Кардинальним фактом радянських відносин є занепад вартости гроша до такого ступня, що заробітна платня не стоїть у жадному відношенні до цін продуктів у вільнім торгі та що праця радянського робітника не забезпечує йому й найнижчого мінімума істнування. Наслідком цього є сталий зріст байдужости робітника до праці, проти чого даремно провадить боротьбу радянський уряд. Про зріст втечі робітництва від праці свідчить сама радянська преса, але пояснює це цілком хибно браком робочої дисципліни та впливами контрреволюційних елементів. „Ізвестія“ з 12. грудня пишуть на цю тему: „У червні цього року в камінно-вугільнім промислі на кожного робітника припадало 1.14 дня прогаяння праці без поважного ґрунту, в липні це число зросло на 1.28, а в серпні на 1.33 дня. З цеї причини шахти одного лише тресту „Севкавугіль“ за вісім місяців завинили державі 168.000 тон вугля. Через це ростовська фабрика хліборобських машин виробила їх менше на вартість 1½ міліонів рублів. На фабриках Електроеса (Сталінград) за 11 місяців цього року прогаяно 48.000 робочих днів, приблизно на кожного робітника 18 днів на рік. Через них на ланах радгоспів загинули міліони пудів збіжа та інших сільських продуктів. Величезна шкода, яку завдають народньому господарству „прогульщики“, (термін невідомий українській, німецькій чи французькій мові — М. Д.), ці дезорґанізатори соціялістичного виробництва, цілком очевидний.“

Не є випадком, звичайно, що „Ізвестія“ беруть свої ілюстрації саме з українського промислу, бо засобами поживи забезпечує радянський уряд в першу чергу московські фабричні райони. З другогож боку як селянство так і робітництво на Україні бореться більш інтенсивно пасивним опором проти визиску державного підприємства, ніж московське населення.

Цілком хибно булоб сподіватися, що радянський уряд зробить єдиний розумний висновок зі сучасного стану річей, а саме, що поліпшити якість роботи на фабриках можна лише зменшивши визиск робітництва та поліпшивши його виживлення. Навідворот, центр. орган московських верхів пише далі: „...Радянський уряд видав новий декрет про звільнення робітників та службовців за прогаяння хочби одного дня без вистарчального ґрунту, про видалення „прогульщиків“ з мешкань підприємства та про позбавлення їх карток на засоби поживи.“

Цілком очевидно, що більшовицький уряд так-же мало є в стані забезпечити навіть дотеперішне півголодне виживлення робітництву, як і вдержати уприлейований стан цілої партійної касти. Тому бюрократичний апарат звужується, частину радянських службовців звільнюється, чистка партії переводиться перший раз без її поповнення новими членами, а з фабрик викидається робітників, яких уряд не може вже далі вживити. Робиться це звичайно під відомими демагогічними кличами. „Ізвестія“ запевняють, що робітників звільняють лише тому, що „боротьба з „прогульами“ має величезне значіння для організації виробничого процесу“... „Численні робітничі збори, які обговорювали декрет, висловились проти того, щоби робітник, який не має „прогулів“ діставав поживу так-же як і „прогульщик, леутн, рвач“...

Брак засобів поживи для робітництва спонукує радянський уряд зробити як то кажуть німці, з лиха чесноту, та використати його як засіб видушити більше праці з тих робітників, які матимуть щастя діставати й далі засоби поживи. Плян примусової праці дістає своє завершення під загрозою голодової смерти.

Дотичний „указ“ з 4. грудня має ліберальний титул: „Постанова СНК СРСР і ПК ВКП(б) про поширення прав управ фабрик в справі постачання поживи робітникам та поліпшення карткової системи“. Відсунувши на бік бюрократичну ельоквенцію чотирьох розділів цього „указу“, можна бачити, що управам фабрик надається владу над органами постачання поживи робітникам, а по друге, що ці фабрики пускається самопас, щоби поза тим, що вони дістануть від центральних органів постачання, заохотити їх до самостійного полювання на засоби поживи. „У мовами, що прискорюють поліпшення постачання“, поучають „Ізвестія“ управи фабрик, „є найбільша його децентралізація розгортання ініціятиви, використовування місцевих можливостей, організація власної споживної бази на підприємствах, самозаготівля.“ У перекладі на зрозумілу мову це значить — рятуйся, хто і як може. Бо як стоїть справа з більшовицькою самодіяльністю, аж надто відомо. Самодіяльність поруч з пляновим примусом істнувати не може, тому брак засобів поживи на Радянщині зростатиме невпинно далі.

М. Данько.

Нова анґлійська книжка про національні меншини.

(Допис з Америки.)

Ню Йорк, 27. грудня 1932.

Написав німець книжку, яку повинен був написати українець. Але все одно, добре, що книжка появилася в Америці, анґлійською мовою, отже не перекладом з якогось чужоземного оригіналу. Берлінець Отто Юнґганн, оголосив свою невелику обємом, бо всього щось 120 сторін друку працю під наголовком „National Minorities in Europe“. „Національні меншини в Европі“, видану в Ню-Йорку накладнею Covici Friede. Матеріял до цеї праці взятий почасти з „Етнополітішес Альманах“, виданого в Берліні у 1931 р. накладом „Берлін-Стеґліц Інститут фір Ґренц-унд Авсляндсстудієн“, як це зазначено в переднім слові. Але висновки автора його власні.

Як зазначено в наголовку, праця відноситься до теперішнього положення національних меншин в Европі, в тому числі і до українців. Є це праця спеціяльна, отже не така, щоби лише згадувала про якісь там меншини загально, але про кожну окремо. Автор з правдивою німецькою солідністю переходить всі держави, в яких живуть національні меншини, вичислює кожну з них окремо і згадує про її долю. Накінець приходить до висновку, що треба би загалом зробити з питанням національних меншин.

Юнґганн начисляє 26 національних меншин у ріжних европейських державах, а між тими меншинами поставив німців на першому місці, бо в числі 8,524.000 ;на другому українців, у числі 5,660.000; на третьому жидів у числі 4,910.000; дальше катальонців у силі 4,500.000 душ; накінець білорусів у числі 1,063.000; щойно опісля вичислив поляків з 1,136.000 душ, а по них поставив москалів (росіян) з 684.000 одно-націоналів і т. д. Книжка написана з теплом до кожної нац. меншини, а зокрема до українців, бо в кількох місцях автор подає їх як приклад при всяких покривдженнях меншин. Крім того в графічній картині, поданій при кінці книжки, для наглядного виказання величини національних меншин, Юнґганн подав імя „білорусинів“, хоч у тексті вживає слова „білоруси“.

В історичнім огляді твердить автор, що в середніх віках під поняттям „меншини“ розуміли релігійні меншини і щойно від часу французької революції прийшло поняття „нації“ на місце релігійної приналежности. Дальше займається законним становищем теперішніх меншин і розріжняє три а зглядно 4 категорії законодавства, тобто: 1) автономія для меншини; 2) спеціяльні державні інституції для меншин; 3) однакове трактування всіх горожан без розбору; 4) упосліджения меншин. Власне при цім останнім автор питує українців, як упосліджених при закладанні шкіл у Польщі, де на заложення польської школи треба 25 підписів, а української аж 40 підписів.

Опісля переходить Юнґганн до справжнього положення меншин у державах, в яких меншинам загарантовані права міжнародніми договорами і в державах, де таких договорів нема. До першої категорії належать українці в таких державах:

Польща. Тут, як подає автор, живе всіх нац. меншин 9,390.000 душ, а українців 4 й пів міліона, тобто 15.2 відсотків. Згідно з договором з дня 19-го червня 1919 Польща є обовязана дати права меншинам, отже й українцям. Але цих зобовязань не дотримує, на що автор наводить велику кількість прикладів. Каже м. ін., що українці не користають із закону про автономію трьох східно-галицьких воєвідств з дня 26. вересня 1922 р. Крім цього автор вичисляє докладно репресійні засоби проти українців: згадує про відбирання українських церков на Волині, про упадок українського прилюдного шкільництва (2.000 укр. шкіл з австрійських часів перемінено), про кольонізацію пів міліона гектарів землі на українській области і т. п.

Чехословаччина. Тут начисляє українського населення на 4.60.000 (3.38 відсотків) і каже, що положення не є вдоволяюче. На доказ того згадує про відмову автономії такими словами: „Актом несправедливости спеціяльного міжнародного значіння є відмова автономії Підкарпатським українцям з огляду на факт, що в договорі про меншини Чехословаччина підняласл

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 18. 11. 1932. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 254 czasopisma pt. „Dilo“ z daty Lwów dnia 16. 11. 1932 do Sygn. VI. 1 Pr. 757/32 na posiedzeniu niejawnem dnia 18. listopada 1932 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 14. 11. 1932 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo“ Nr. 254 z daty Lwów dnia 16. 11. 1932 zawierającego w artykule pt. „Protyżydiwśki ekscesy u Lwowi“ w ustępie od słów „U Lwowi“ do słów „W nedilu“ znamiona występku z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym Nr. i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przez wyolbrzymienie rozmiarów zajść akademickich we Lwowie nadać tym zajściom charakter pogromów co jako nieprawdziwe może wywołać niepokój publiczny. — Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Medyński w. r. Protokuł. Dr. Bilik Czavkowski w. r. Za zgodność Linanowicz st. sekr.

...ти цій меншині по можности якнайширшу автономію, коби лише вона не йшла в розріз з цілістю держави. Численні петиції з протестами проти недодержання цих міжнародніх зобовязань вносили українські русини (сік!) до Ліги Націй, але без успіху".

Румунія. Тут українці становлять 4.14 відсотків населення в числі 700.000 душ. Румунія загарантувала охорону меншинам договором, заключеним з аліянтами (західними державами) з 9-го грудня 1919 р., але румунська конституція з березня 1923 р. нічого про меншини не згадує і положення нац. меншин є дуже невдоволяюче.

Лише при обговорюванні долі меншин у Болгарії автор згадує, щоназагал їх положення є вдоволяюче. Опісля автор переходить до держав, які не мають міжнародніх гарантій у справі меншин і між ними вичисляє Німеччину з 900.000 поляків, 72.000 вендів, 46.000 чехів і моравап, 10.500 данців і 7.000 литовців.

Цікавий є уступ книжки про „Боротьбу національних суспільностей за волю". Тут згадується про працю Міжнародного Союзу Товариств Ліги Націй. Та найцікавіша розвязка автором питання „Яка будуччина?", поданого в останнім розділі. Тут думки подекуди такі важні, що підписаний хоче передати їх уривками в дослівнім перекладі. Отже читаємо там:

„Нац. меншини працюють сьогодні над поліпшенням державних та міжнародніх законів у корисіть їх свобідного розвитку, кожна в рямцях тієї держави, до якої належить. Коли справді вони хочуть приготовити концентраційні сили, то передовсім треба, щоби вони самі зберігали права концентрації, то значить.. вдержання й розвивання національної культури своїх членів. Всяке розтягання їх діяльности поза їх власний обсяг, може бути фатальним. На ділі не всі національні суспільности осягнули сьогодні такий ступінь моральної самодисципліни, яка забезпечила б їм побіду в цій боротьбі".

„Отже, що мусить бути зроблене?

„1) Перш усього комплетна, систематична організація ріжних національних меншин. 2) Але найбільш есенціональною програмою є освідомлення держав..., щоби вони належно трактували меншини. 2) Розвиток засобів для законодавства в міжнароднім праві щодо а) прав меншин на таке саме трактування, яке дається кожному громадянинові даної держави; б) культурних прав меншини як такої. — Фундаментальна етика дасть загальну силу таким нормам."

„Культурна автономія на особистій підставі повинна становити мінімум цього закону. Максимальною границею для цього права була би ідея „групової держави" (Group State), значить держави, якої територія була би поділена на ріжні округи, в яких домінуюча національність грає ролю державної національности і тому має обовязок забезпечити всім народам в її границях права меншин у пропорції до сили їх відносних членів. Така розвязка відношення державної суспільности до національної суспільности дає підставу до можливої розвязки питання про національности в майбутній загальній державі „civitas maxima".

Але як кавтелю для забезпечення права тим народам, що живуть на території національних меншин автор радить „установити спеціяльний міжнародній суд. А кінчить Юнґганн свої виводи таким заключенням: „Лише на таких підставах можливим є для національних меншин осягнути такий ступінь свободи й рівности, який підходив би під поняття світу, що обіймає багато суверенних територіяльних одиниць."

Хто читає цю працю Юнґганна, а належить до нації, означеної тепер як „національна меншина", той не може позбутися враження, що автор знайшов спосіб розвязання новітнього „Ґордійського вузла".

Д-р Семен Демидчук.

Політична хроніка останніх 3-ох днів.

У Німеччині йде жвава закулісова гра, яка обертається довкола невиясованого досі становища нац.-соц. до уряду канцлера Шляйхера. Нац.-соціялісти хотіли би, мабуть, оминути нове розвязання райхстагу, не маючи грошей на вибори та вичуваючи ослаблення своїх впливів серед мас. Велику ролю грає у тих закулісових розмовах великий німецький промисл, який досі фінасував Гітлера та ставиться з застереженнями до нового господарського пляну уряду Шляйхера. — Великого шуму наробила зустріч б. канцлера Папена з Гітлером у Кельн (Кольонії) На цій зустрічі, заініційованій представниками вел. промислу („бльок Гуґенберґа"), казалося буцімто про прихід до влади Гітлера, як канцлера, з Папеном як міністром закордонних справ. Однак проти такої комбінації свідчить довга авдієнція Папена у канцлера Шляйхера: Папен докладно інформував нинішнього канцлера про свої розмови з Гітлером. Авдієнція тривала дві години. Папен виступає у ролі посередника поміж Гітлером та Шляйхером і Гінденбурґом. З другого боку Шляйхер хоче — здається — використати розділ у таборі Гітлера, трактуючи покликання на становище пруського преміера вожда нац.-соц. опозиції Штрассера. Всі ці розмови й комбінації мусять дати якийсь конкретний вислід найдальше до 24. ц. м., бо на той день скликаний райхстаг. На всякий випадок Шляйхер матиме в кишені декрет Гінденбурґа про розвязання райхстагу.

Ревізіоністична кампанія проявилася у ще одному проекті розвязки спору за Помороя. Цим разом у ролі проектодавця виступив француз, Шарль Бребан, ген. секретар Т-ва „Міжнародньої Приязни". Він пропонує залишити Польщі Гдиню, але дати до неї лише вузенький доступ; над цією вузькою дорогою йшов би віядукт для виключно німецького вжитку, а вся решта т. зв. поморського коридора й побережа дісталась би Німеччині. Як рекомпенсату для Польщі пропонує дати їй мандат на деякі африканські кольонії. Важнішим від цього конкретного проекту є засадниче становище Бребана, який наприкінці своїх виводів заявляє: „Ніякий мир ані безпека не є можливі без ревізії договорів, а найважнішою ревізійною справою є Поморя, з яким треба так чи сяк скінчити". Польська преса з обуренням відкидає повищий проект. Цікаво, що Бребан має славу приятеля Польщі.

В Еспанії знову кипить. У Барцельоні арештували замаховців на будинок найвищого трибуналу. Найшли при них бомби й гранати. На одній вулиці викрили 50 бомб. Підчас заворушень 8 осіб убито та 50 ранено. У Сараґоссі підчас арештування кількох екстремістів на вулиці — прийшло до кривавої перестрілки з поліцією. У Мадриді відбулися вуличні демонстрації. Міністерство внутрішніх справ казало скріпити сторожу при військових складах префектурі й дирекції поліції. Бережать залізничі лінії й почтовий рух. Істнують дані, що комуністи й монархісти взаємно використовують себе у боротьбі проти нинішнього режіму.

— **Польська нота проти радія** у Льондоні викликала досить живий відгук в англійській пресі. Польські газети, за ПАТ-ом, покликуються на „Таймс", що премієр Мекдональд особисто відповість на протест Польщі в справі випадку англ. радія проти Поморя.

В Америці йде підготовча робота, щоби новий президент Рузвельт перебрав владу від Гувера. На понеділок 9. ц. м. була назначена конференція нового президента з дотеперішнім офіціяльним керманичем закордонної політики Спол. Держав Стімсоном. Ця конференція має торкатися 3-ох найважніших нині міжнародніх проблем: воєнних довгів, розброєння і світової господарської конференції.

Кальвін Кулідж, попередник Гувера на становищі президента Сполучених Держав, помер на атак серця. Похорон відбувся дуже скромно. Взяв у ньому участь особисто Гувер з жінкою; Рузвельт не міг приїхати, зате була присутня його жінка й син. На похороні явився теж дипльоматичний корпус з франц. амбасадором на чолі. Ніяких промов не виголошено. Тіло б. президента складено у його родинній могилі у м. Пляймут у стейті Вермонт.

Італія зброїть Угорщину — так бодай впевняє соціяліст. віденська „Арбайтер Цтґ.", яка ревеляціонує про великі транспорти зброї, що їх Італія висилає через Віллях до Гіртенберґу, під адресою тамошньої фабрики набоїв. Перший такий транспорт Італія нібито вислала нічю з 30. на 31. грудня; це було 10 вагонів, задеклярованих як залізний крам, а на ділі наладований машиновими крісами й пальною зброєю. Другий такий самий транспорт мав уже 30 вагонів. Австрійські соціялісти ремствують, що це італійські й угорські фашисти нарушують невтральність Австрії. Знову з Грацу наспіла вістка, що у стирійських містах бачили 5 великих боєвих італійських аеропланів, які летіли у напрямку до Угорщини. Наслідком тих звісток австр. канцлер Дольфус заповів, що складе в цій справі відповідну заяву на головній комісії австр. парляменту, скликаній на вівторок 10. ц. м.

Румунсько-італійська приязнь найшла свій вислів у договорі, що його важність минає цими днями; цей договір продовжено тепер до липня 1933 року — не вважаючи на заходи Югославії, що старалася створити спільний протиіталійський фронт держав Малої Антанти. Становище Румунії у цій справі як також у справі пакту неагресії з СРСР є доказом, що Мала Антанта лише формально зберігає свою союзницьку єдність.

Закарпаття.

З успіхів Учительського Хору.

Краєвий Учительський Хор 25.—26. XII 1932 відбув подорож до Кошиць та Пряшева, де улаштив свої концерти. Хор мав великий мистецький успіх і це чужі ґазети відзначають. Напр. „Кошо Уйшаґ" з дня 28. XII. пише між іншим таке: „Концерт викликав надзвичайне враження, що ми обєктивно констатуємо. 60-членний мішаний хор стоїть на такій мистецькій височині, що Кошиці давно не чули такого гарного співу. Їх диригент проф. Приходько є з природи обдарований мистець, людина високої музичної інтеліґенції. Він так майстерно та з енерґією веде многочисленний хор, що, здається, бачите перед собою по військовому дисциплінованих членів, якими він керує, озброївшись музичною технікою". — Газета нарікає на публику, що вона не в повній мірі використала приїзд нашого хору.

Радіємо, що наш хор мав такий визначний успіх на Словаччині та тішимось, що публика Ужгороду, Мукачева, Густу і Севлюша матиме нагоду також почути хор, бо в дні 13., 14. і 15. січня 1933 ві[illegible] концерти в названих містах.

(„Вперед").

Збори філії „Просвіти" в Мукачеві.

Загальні збори філії „Просвіти" в Мукачеві відбулися дня 20. XII. 1932. До виділу вибрано: голова Ю. Перевузник, заступники голови Я. Остапчук, П. Петричко, секретар інж. Ад. Гелетка, скарбник О. Віммерова, контрольор А. Балаж. Члени виділу: інж. Г. Думка, інж. Л. Романюк, І. Васко, д-р І. Комаринський, В. Свереняк, А. Васко; кандидати: В. Божуківна, В. Орбан, Ф. Повхан, І. Грига.

Іван Куртяк помер.

Посол автономно-земледільської партії Іван Куртяк, що був сторонником автономії, а також русотяпства та мадяронства на Підкарпатті, несподівано помер дня 2. I. 1933. Покійний став боронити „русинів" тільки після революції, хоч в останніх часах безнастанно кричав про свій патріотизм. Небіжчик походив з селянської родини, з фаху був учителем. Після прилучення Підкарпаття до ЧСР він не хотів скласти присяги й тому перестав бути учителем, а за деякий час став послом до парляменту. Слідуючим кандидатом до списку автон. земледільського союзу є Андрій Бродій, також учитель, який відмовився скласти присягу й тепер політикує.

—o—

„Сучасні Іроди".

Новий наклеп краківського „І. К. Ц.".

Під наг. „Сучасні Іроди — Нетакт гр.-кат. єпископа" містить краківський „Курієрок" з 10. ц. м. замітку з приводу цьогорічної Різдвяної проповіди преосв. о. єпископа Будки у Волоській церкві у Львові, яку передало львівське радіо. „Курієркові" не сподобалося, що еп. Будка поручив підтримувати „Рідну Школу", яка — як відомо — щороку підчас Різдвяних Свят збирає грошеві датки за коляду. „Совісний" інформатор „Курієрка" передав зміст проповіди українського єпископа в той спосіб, що — мовляв — проповідник назвав „Рідну Школу" „найбільш успішною зброєю проти різання українських дітей Іродами". А тому, що „Рідна Школа" має свій осідок у Львові та розвиває свою діяльність на українських землях у Польщі, тому — пише „Курієрок" — легко догадатися, хто саме є Іродом і різуном українських немовлят. І — очевидно — „І. К. Ц." домагається проти єпископа „відповідних консеквенцій"...

Передовсім ціла реляція про проповідь Преосв. еп. Будки наскрізь „курієркова", себто перекручена й брехлива. Проповідник говорив про релігійні відносини на Радянщині та назвав „новітніми Іродами" тих пропаґаторів безбожницької акції, які вбивають у молодому поколінню їхні душі. Згадавши, що й у нас появляються спроби защіплювати серед молоді безбожницькі ідеї проповідник звернув увагу, що підтримуючи датками працю „Рідної Школи", яка виховує дітвору і молодь в християнському дусі, дається найкращий відпір роботі новітніх Іродів

Так представляється фактичний стан справи. Не знаємо, у чому тут проявився „нетакт" католицького епископа-українця, який протиставиться безбожництву і поручає християнське виховання у рідній школі?!

Читаючи це, пригадуються нам голоси вшехпольської преси, щоби викинути з українського букваря такі „небезпечні" речі, як Воробкевича „Мово рідна, слово рідне" та Шевченка „Учітеся брати мої". На оправдання цієї „операції" підносили польські газети питання того роду, як: „Що розумів поет під словами „той у грудях не серденько — тільки камінь має"... або: „бо хто матір забуває, того Бог карає"? — Це очевидно протидержавна агітація! Бож той „камінь" — це нічого іншого, тільки польська панствова мова, а Бог карає тих, що хотять жити в згоді з поляками...

Гадаємо, що замісць шпіонувати кожне слово католицького епископа, який піклується моральним життям дітвори й молоді, краківський „Кур'єрок" зробив би краще, щоби перестав деморалізувати молодь і ширити своєрідну моральну гниль усякими своїми „детективами"....

Стан посідання буковинських українців.

Що залишилось буковинським українцям з їх колишніх великих надбань після 14 літ румунської влади.

Під заголовком „Народня освіта буковинських українців" приніс черновецький „Час" (ч. 1.209) статтю, в якій подані підсумки страт буковинських українців на культурно-освітньому полі за час приналежности Буковини до Румунії. Стаття настільки цікава, що подаємо її нижче повнотою. **Ред.**

До прилучення Буковини до Румунії було тут уже 15 середніх шкіл. З того 10 шкіл було державних, а 5 приватних. У Кіцмані й Вижниці були чисто українські гімназії. В Чернівцях і Сереті німецько-українські гімназії. Всі ці середні школи були державні, як і українська учительська семинарія у Чернівцях. В Чернівцях була ще приватна українська дівоча семинірія, у Кіцмані приватна українська дівоча семинарія і в Вашківцях приватна українська реальна гімназія. Всі ці школи тепер румунські. В одній з черновецьких гімназій залишилися ще необовязкові курси української мови. Приватні українські середні школи всі знесені. Міністерським розпорядком з 3. жовтня 1932 р. наказано, аби в одній з державних нормальних шкіл (учительських семинарій) заведено обовязково навчання української мови як предмету для вишколу учительських сил у тих народніх школах, де заведено українську мову як предмет науки. До кінця 1932 р. не вчили української мови в ніякій нормальній школі. Як вийдуть із служби українські учительські сили, не буде кому їх заступити й наука української мови буде неможлива з недостачі приготовлених до цієї науки учительських сил.

Наука українською мовою була ще до 1918 р. в кошикарській школі у Сторожинці, в різьбарській школі у Вижниці і в рільничій школі в Кіцмані. Всі ці школи зрумунізовано.

В університеті у Чернівцях була для українців катедра української мови й літератури, катедра славістики й катедра східної Европи на фільософічнім виділі, катедра церковно-славянської мови і катедра практичного богословя й гомілетики на теольогічнім відділі, котрі всі поkасовані.

При такому стані українського шкільництва на Буковині зазначується все виразніше не лише неграмотність в українських предметах знання, але й упадок рівня загальної освіти. Доходить до того, що молоде покоління з середньою і вищешкільною освітою нічогісінько не знає з українознавства. Меншає число тих, що вміли би принаймні говорити й писати правильно по українськи.

З 30 українських товариств у Чернівцях лишилися ще лише отсі: „Український Народній Дім", що має дві камениці і дає в них приміщення українським товариствам, установам та культурним підприємствам, вимагаючи від них менше, як самі кошти вдержання будинків; „Руська Бесіда", яка втративши через кризу ввесь свій маєток, ледви животіє, чекаючи віднови; „Жіноча Громада на Буковині", що вдержує захоронку й українських сиріт; „Українська Школа", педагогічне товариство, що веде вакаційні курси української грамоти, видає місячник для дітей „Українська Ластівка", видала кілька популярних книжечок для дітей, має читальняні секції, видала українську читанку для перших двох кляс середніх шкіл, котра вже вичерпалася, а тепер готовиться знову стати українською педагогічною фаховою установою, якою вона й була з самого початку; співацьке й музичне товариство „Буковинський Кобзар"; спортове товариство „Довбуш"; українські студентські товариства: козацтво „Чорноморе" й козацтво „Запороже"; „Українська Міщанська Читальня", що має добрий муж. хор; „Український Міщанський Хор"; „Українське Товариство Мироносиць"; „Товариство дрібного господарства", „Український Театр"; „Українська Книгозбірня".

Неоцінені заслуги для піддержання українства в Румунії має укр. книгарня в Чернівцях, спершу власність кооперативи „Українська Видавнича Спілка для закупна й продажі", котра через обезвартнення видаваних нею українських шк. книжок наслідком знесення українських народніх шкіл зліквідувала свою діяльність, а тепер власність двох приватних українців, що за матеріяльною допомогою третього ведуть серед найтяжчих обставин далі українське книгарське діло. За 11 літ свого істнування пустила ця українська книгарня в народ більше українського письма, ніж пущено на Буковині за ввесь час відродження буковинських організацій.

До важних з культурного боку установ належить і „Український Музей Народовідання" в Чернівцях, зорґанізований на основі австрійського закону про спілки з обмеженою порукою з 1896 р. Призбирано цінні предмети не лише з українського народовідання, але й з усіх галузей музейництва. Чимала збірка не скатальоґізована з недостачі відповідної домівки і грошевих засобів на вдержування кваліфікованих сил.

З періодичної української літератури появляється тепер щоденник „Час", незалежний часопис; двотижневик „Самостійна Думка"; двотижневик „Трибуна Буковини"; місячник „Народня Бібліотека"; місячник „Українська Ластівка"; тижневик „Нове Життя", соц. дем. часопис; „Правда" і „Хліборобська Правда", а від лютого 1933 р. має виходити місячник „Український Народ".

Економічна кріза, яка в Румунії набрала хаотичних форм через непоміркован і закони про віддовження, відбивається некорисно й на діяльности українсвких культурних установ і товариств. Попропадали може й безповоротно значні фонди без вини виділів дотичних товариств. Через це терпить і діяльність українських товариств, установ і підприємств культурного значіння. З крізою минеться і хвилевий застій.

вт.

Еспанія на вулькані.

Як доповнення вісток, поданих на іншому місці (гл. „Політ. хроніка останніх 3-ох днів"), служить саме нова телеграма ПАТ-а, отримана з Парижа про бурхливі події в Еспанії. Севільські революціонери виконали вчора ряд терористичних актів. Одну їх групу заскочила поліція в моменті підкладання бомб під один склад. Терористи кинулись навтікача та вскочили до проїзжаючого трамваю. Револьверами приневолили моторового, кондуктора й пасажирів покинути віз і пустилися з великою швидкістю вулицями міста. Поліція пустилася за ними в самоходах і дігнавши, арештувала революціонерів. Одночасно в іншому місці прийшло до стріляннини між поліцією і революціонерами. Арештовано 20 осіб, членів комітету конфедерації праці. Ґубернатор наказав закрити всі синдикалістичні й анархістичні орґанізації. В ріжних сторонах міста революціонери відбирали шоферам бензину й підпалювали нею маґазини, з яких кілька згоріло до тла. Після півночі застрайкували залізничі робітники.

З Парижа повідомляють, що в Барцельоні революціонери підносять голови. Поліція кружить по місті й переводить арештування. Підчас подій 8. ц. м. згинуло 30 осіб, а 50 є тяжко ранених. Терористичним рухом кермує іберійська анархістична федерація.

Вся еспанська преса домагається строгих кар супроти революціонерів і терористів.

Із Кадиксу повідомляють, що на знак протесту проти вбиття одного революціонера синдикалісти проголосили загальний страйк. Всі маґазини закриті. До страйку пристали шофери. Трамваєва комунікація відбувається під охороною поліції.

З голосів польської преси.

Неграмотні нісетниці Вітоса.

Вінценти Вітос, якому знудилася роля скромного опозиційного посла й диктаторського „дзялача" на терені Вержхославіц, проявляє в останніх тижнях жвавішу „діяльність". Він рішив шукати союзників у старих приятелів з табору „Хієно-Пяста", себто ендеків. З цією метою приїздив недавно до Львова й пробував зліпити тут одностайний фронт від б. посла Перацького, лідера львівської ендеції, до б. посла Ґавзнера, лідера львівських ППС-ів. Для соціялістів Вітос мав цукорок у вигляді своїх „радикальних" проєктів вивласнення великої земельної власности без відшкодування та єдиного фронту „хлопів і робітників", а для ендеків — ремствування на українців. Але тому, що „радикальна" демаґоґія Вітоса перелякала реакційних ендеків, для яких велика зем. власність є ненарушною святістю, то треба було злагіднити це враження ще дужчими українофобськими лайками. Така ґенеза виступу вержхославіцького кавалера „Орла Білого" в ролі публіциста на сторінках ендецького „Кур'єра Варшавського".

Його велика стаття *„Малопольска Всходня раньше та нині"* є одним великим збірищем дурниць, наче буквально переписаних з якоїнебудь „фахової" статті „знавця" українських справ із „Кур'єра Львовського" п. Грабика. Отже Вітос бідкає, що польський „стан посідання" у Сх. Галичині „загрожений"; відносини для поляків щораз гірші „через політику уступок і толеранції", яку нібито стосує післятравневе правління супроти — українців. Найгірше болить Вітоса заломання кольонізаційної акції, яку він форсував разом з ендеками у часах своєї влади. Переповідаючи свій недавній побут у Львові, Вітос впевняє, що тут „усі" нарікали перед ним на „велике форитування українців і жидів".

Опісля ідуть уже сущі ідіотизми на тему урядових „дарунків" українцям, державних субвенцій і т. д. „Українці приймають усе, що уряд їм дає (?! — Ред.) та самі не беруть ніякої відповідальности ані зобовязань". Вітосові, який є відомий „махер" від інтересів і все любить щось від когось брати та нічого не давати, дуже імпонує така нібито вигідна українська ситуація. „Українці стосують дуже хитру і мудру тактику". „Вони (українці) мають полекші а навіть поміч у постаті ріжних субвенцій" (*яких?!*). Потім іде казка про „великі суми, які пливуть з Америки і Канади від українців, що там живуть, *як також з інших, незнаних нам джерел*" (хуліґанські нотки зовсім у 100-відс. ендецькому стилі). „Провід тої роботи, опертої на цілий український загал та збудованої на ненависті до поляків і держави, спочиває у руках парохів і студентів". З сіл ця „робота" переноситься до міст, де українці здобувають торговельні ринки та викуповують камениці. І т. д., і т. д. у тому самому стилі.

Яка річева вартість усіх тих теревень, під якими не соромиться підписуватись б. двократний польський премієр, — про це каже короткий коментар львівської „Ґазети Поранної", яка зрештою теж — як відомо — не грішить надто великою любовю українців. Отож „Ґаз. Пор." оцінює цей виступ Вітоса виключно з погляду тактичного маневру. „Остаточно у старого грача з Вержхославіц усе є лише тактикою. Нині він уважав видно доцільною річю виступити як оборонець польського стану посідання у Сх. Галичині, хоча — бодай у теперішній хвилині — *нема такої політики центральних чинників, яка оправдалаб раптовний дзвін тривоги*".

Наприкінці „Ґаз. Поранна" слушно звертає увагу, що прецінь постулят вивласнення поміщиків суперечить вимові про „скріплення польського стану посідання". Інша річ, що того постуляту ніхто поважно не трактує: якщо Вітос найде підтримку ендеків, то вони йому потрібні, як політ. союзники, і близчі по психіці й поглядами, ніж радикали з б. Стронництва Хлопського чи Визволення. Тоді і його нинішній суспільний „радикалізм" піде до архіву.

ЗАНЯЛИ КИТАЙСЬКЕ МІСТЕЧКО.

ТОКІО, 10. І. ПАТ. Японська кіннота заняла містечко Чін-Мен-Кван, близько великого китайського муру, по китайському боці, недалеко від Шан-Гай-Кван. При заниманні міста японська кіннота не стрінулася із спротивом.

У токійських політ. колах пояснюють, що заняти Чін-Мен-Ков треба було конче, щоби не допустити військ Чан-Сю-Ліяна до провінції Єголь.

ВИБУХ У ФІНЛЯНДСЬКІЙ ТВЕРДИНІ.

БЕРЛІН, 10. І. ПАТ. Із Гельсінгфорсу повідомляють про великий вибух у фінляндській твердині на острові Мек Еліот. У твердині цій, що є 30. км. від Гельсінгфорсу, вибухла пожежа, яка перекинулася на муніційні будинки. Весь арсенал вилетів у повітря. Сніговія не позволила пожежним і рятунковим станціям підійти до місця катастрофи. Всі телефонічні получення з твердинею перервані. Здалека видно щораз то нові стовпи вогню та чути сильні детонації. По дотеперішнім вісткам 7 касарняних будинків винищені зовсім. Думають, що є чимало жертв у людях.

Покищо є ріжні здогади про причини катастрофи. Кажуть, що повстав вогонь в одній із купалень, тому що необережно обходилися з печами. Кажуть теж, що вогонь повстав в ремізі, де було приладдя вогневої сторожі, що вказувало би на плянову злочинну акцію.

Твердиню на острові Мек Еліот побудували шведи, розбудували росіяни, а знищили її в 1918 р. Твердиню відбудували опісля фінляндці, пристосувавши найбільш новочасні здобутки збройної техніки, на що видали великі гроші. Твердиня ця була головним осередком оборонної морської бази Фінляндії.

—o—

МІЖНАРОДНЄ СКОРОЧЕННЯ ЧАСУ ПРАЦІ.

ЖЕНЕВА, 10. І. ПАТ. Сьогодні отворили технічну конференцію для справ міжнародного скорочення часу праці, скликаної з ініціятиви адм. ради міжнародного бюра праці. Конференція вибрала своїм предсідником проф. Магайма, делегата бельгійського уряду. В конференції бере участь 34 держави. Уряди Зл. Держав і СРСР. не приняли запрошення на конференцію. Зл. Держави визначили обсерватором свого ген. консуля в Женеві Гільберта.

—o—

СТАЛІН — ОПТИМІСТ.

На пленумі центрального комітету комуністичної партії виголосив Сталін промову, яку московська преса принесла 10. ц. м. Сталін говорить про білянс пятилітки та полемізує з опозицією. Промова оптимістична говорить про успіхи пятилітки в ділянці промислу та хліборобства. Говорить теж про покращання долі працюючих. Заповідає ослаблення темпа колективізації. Гострими карами грозить внутр. ворогам, себто злодіям, дефравдантам і дезорганізаторам більшовицького господарського життя.

—o—

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

БУКАРЕШТ, 10. І. ПАТ. Нині рано на букарештенському двірці зударився поспішний поїзд із особовим. Пять вагонів особового поїзду розторощених. Згинуло 8 людей, 12 є тяжко ранених, багато контужених.

—o—

СПРАВА НАГЛИХ СУДІВ У СОЙМІ.

На засіданні адміністраційної комісії польського сойму розглядали поправки, що торкаються виборчої ординації до громадських рад.

У правничій комісії розглядали внесення кількох клюбів, м. и. ППС. у справі скасування декрету про введення наглих судів і внесення Українського Клюбу в справі скасування декрету про новий карний кодекс.

ПІЛСУДСЬКИЙ ІДЕ ДО АФРИКИ.

Зачувати, що Пілсудський вже небаром поїде на довший побут не до Італії, а до Африки.

Велике свято Станиславівщини.

Перші роковини смерти бл. п. д-ра Володимира Яновича.

Дня 28. XII. 1932. святкувала Станиславівщина небудення свято. Шановано память організатора українського життя Станиславова і Станиславівщини, бл. п. д-ра Володимира Яновича, перші роковини смерти якого саме минули.

В тяжких умовинах нашої громадянської праці таке свято дійсно небудешне явище. Звичайно тихі, невтомні робітники провінціонального міста рідко коли осягають те, щоби память про них сягала поза їх смерть. І в цьому те небуденне. Для Станиславова це заразом дуже відрадний і позитивний прояв, що громадянство, серед якого і для якого працював д-р Янович — настільки дозріло, що вміє якслід оцінити громадянські чесноти та гідно шанувати память своїх провідників.

Д-р Володимир Янович, поза тим, що був почесним членом Товариства „Просвіта“ у Львові, як громадянин мало відомий у краю. Але для Станиславова і Станиславівщини — це громадянин незрівняних заслуг, це символ нашого національного розвитку. Зразковий і талановитий лікар, політичний провідник повіту, організатор української національно-демократичної партії, знаменитий просвітянський робітник, впродовж 26 літ голова філії „Просвіти“, основник і голова „Сокола“, „Української Хати“, „Української Міщанської Каси“, „Зорі“, „Т-ва Українських Купців“, „Реміснично-Промислової Бурси“, „Українського Народнього Базару“ й ін. Для філії „Просвіти“ й „Української Міщанської Каси“ купив, при сильній допомозі з власної кишені, великі реальности. Всі станиславівські товариства завдячують д-рові Яновичеві як не своє оснування, то моральну і матеріяльну поміч. Уся його діяльність у Станиславові і Станиславівщині — це дійсно один великий подвиг і тому не треба дивуватися, що коли Станиславівщина святкувала 25-ліття його головування у філії „Просвіти“, — то це свято стало великим національним святом.

Після його смерти (23. XII. 1931) Станиславів начеб забув про свого заслуженого громадянина. Але небавком саме порівнування минулого з теперішнім пригадало про цю велику людину, а разом з цим принесло і правдиву оцінку його муравлиного життя. Основується навіть комітет, що постановив своїм завданням не тільки вшанувати його память, але і зорганізувати тривалий стипендійний фонд ім. д-ра Волод. Яновича для талановитих, бідних учнів.

Заходом цього комітету підготовано й піле свято, що відбулося 28. XII. 1932. На програму свята зложилися: поминальне богослуження в катедральній церкві й академія.

В битком набитій салі з приємністю бачили ми численні делегації читалень „Просвіти“, міщан, робітників. На всіх лицях повага і якесь скупчення. Відкрив свято промовою голова комітету, проф. Микола Лепкий. Падуть прості, теплі, невимушені слова, але такі безпосередні і повні чуття, що зимна саля і ця офіціяльна академія перемінюються в родинний куток, де близькі собі люди згадують дорогого свояка. Це й був найкращий момент свята. Виповнили програму три добірні точки, тим симпатичні, що цього сильного враження, що його викликала промова проф. Лепкого, не затерли, а навпаки: скріпили. Смичкове тріо, а саме проф. І. Сенкевич (скрипка І.), проф. Вислоцький (скрипка ІІ.) і проф. І. Недільський (чельо) — прегарно виконали Бетовена „Адажіо“, добре вийшла деклямація („Я убогий родився“) і Стеценка: „Прометей“ у виконанні муж. хору „Думка“. Ціла академія полишила на учасниках справді глибоке враження. Треба додати, що для більшого звеличання памяти д-ра Яновича комітет видав карточки з його світлиною і великі портрети.

Та поза уладженням академії перед комітетом незрівняно тяжче завдання, а саме зорганізувати стипендійний фонд для бідної студіюючої молоді. Загальна грошева скрута тут найбільшою перепоною. Але й ця трудність булаб поборена колиб усі, що колинебудь користали чи то з безплатної лікарської помочі Покійного (а таких сотки!), чи з основаної і вивінованої ним „Селянської Бурси“, чи з інших установ, почувалися до морального обовязку сплатити свій довг у формі жертв на стипендійний фонд ім. д-ра Яновича. Спеціяльно „Селянська Бурса“ допомогла соткам учнів покінчити студії. Сьогодні вони священики, лікарі, адвокати, професори, урядовці по всіх кутках нашого краю. З певністю і „Діло“ читають. Нехай-же вони всі, коли тільки ці слова дійдуть до них, не зволікають, а поможуть здвигнути тривалий памятник заслуженому Покійникові!

Коляду, всякі збірки з нагоди Різдва Христового, з нагоди щедрівки, та дохід з усяких розваг у січні треба віддати на потреби „Р. Школи“!

Так інформувати не треба.

В чеському часописі спілки для студій меншостевих питань **„Narodnostni Obzor“** поміщена довша стаття п. **Н. Григоріїва:** „Сучасний український рух“. Стаття ще незакінчена, але саме в останньому грудневому числі минулого року автор підійшов до сьогоднішнього нашого положення і тут поінформував про дещо так, що важко ці інформації проминути мовчанкою.

Автор в підзаголовку **„Сьогоднішні напрямки“** пише: „У звязку з відношенням до ідеї національної держави ділиться український рух на 1. **самостійників,** що змагають до створення самостійної держави; 2. „автономістів“, які вважають залежність України від котроїсь з сусідніх держав за конечність і 3. „конюнктуристів“, які переконані про необхідність дочасної автономії, як перехідної стадії для творення самостійної української держави“.

Уже з цієї схеми видно, що т. зв. конюнктуристи (сюди Н. Григоріїв зараховує буковинських і підкарпатських політиків — „Час“ — Чернівці, „Вперед“ і „Свобода“ — Ужгород) повинні би бути вміщені вище між автономісти. Автор цього не робить мабуть з оглядів „географічних“.

До автономістів крім більшовиків автор зараховує ще „автономістичну клерикально-польонофільську групу“. „Признає (ця група — П. К.) права польської держави в Галичині, залишає собі право боротись лише за деякі автономні місцеві справи. Складається з „Укр. Народньої Обнови“ еп. Хомишина („Нова Зоря“ у Львові), та „Укр. Католицького Союзу“ митр. Шептицького („Мета“ у Львові)“.

Наскільки ця інформація правдива — нехай судить сам читач.

„Самостійники“ **діляться на соборників і партикулярністів.** „Соборники діляться на 1. **демократів** (ліберали і соціялісти) і 2. **антидемократи** (гетьманці і фашисти), між тим як партикулярністи розбиваються на 1. польонофілів, які думають утворити самостійну українську державу при допомозі Польщі на територіях, занятих російськими більшовиками і 2. **русофіли,** які знова сподіються при допомозі Росії створити українську державу на теренах, що опинились у Польщі“.

З тексту статті не ясно кого п. Н. Григоріїв розуміє під назвою „русофіли“. Чи це якась окрема група, чи може т. зв. радянофіли? Зрештою моглиб бути і укр. соц.-революціонери (з їхньою Лігою Народів Сходу), але для цієї партії автор дає дуже почесне місце серед самостійників-соборників (демократичного напрямку).

„Цей напрямок — пише він — поширився в найосновніших верствах українського народу, в середовищі а) селянському — де його пропагує укр. партія соц.-революціонерів („Трудова Україна“ — Прага), укр. партія соц.-радикалів в Галичині і на Волині („Гр. Гол. у Львові) та „Селянська Спілка“ в СРСР (нелегально)...; б) дрібнобуржуазному і „інтелігентському“, під керівництвом „Укр. Нац.-Демокр. Обєднання“ (УНДО) в Галичині і на Волині („Діло“ і „Свобода“ у Львові); в) робітничому — під керівництвом „Укр. Робітничого Союзу“ в Чехословаччині...“

Впадає в вічі: по-перше, гльорифікування партії соц.-революціонерів і її неперіодичного літографованого органу („Трудова Україна“), по-друге цілковите замовчування ролі укр. соціял-демократів, які в умовах еміграції роблять неменше від с.-р., і мають такий самий літографований орган („Соціял-Демократ“), тільки може значно змістовніший..

Далі дочитуємося, що легальна організація українських націоналістів має свій орган у Львові „Новий Час“ і в Празі — „Розбудову Нації“. Не знати, що „Новий Час“ є опозиційний орган, що стоїть на платформі УНДО — це трохи за багато для українського політика.

„На чолі польонофілів стоїть „Укр. Радикально-Демократична Партія“ та фракція соціяльних демократів („Тризуб“ в Парижі)“. Але ми знаємо ще крім того, що коло „Тризуба“ є люди, які звуть себе „соціялістами-революціонерами“. Чому це перші стали фракцією, а про других і не згадано?

Прикро вражає також непоінформованість автора в радянських відносинах. Н. Григоріїв інформує чеського читача, що школи „ФЗУ“ є нібито школи найвищого типу в Україні — отже вище інститутів (університетів). У дійсності це є школи „фабрично-заводського учеництва“ — фактично **семирічки** з надбудовою одного року. В українській радянській системі ці школи є між семирічками і профшколами. Релятивна перевага російської мови як мови навчання (32,7 проц. рос., 17,6 проц. укр. — решта мішані) пояснюється саме **фабрично-заводським характером цих шкіл.**

До загальної оцінки статті п. Григоріїва ми ще надіємось вернутись.

П. К-вич.

Вимордували жидівську родину.

В селі Колодно Вел. біля Жовтанець (пов. Жовква) доконали страшного злочину вбивства, жертвою якого впала жидівська родина, зложена із чотирьох осіб. Рік тому поселився там 38-літній гандляр Зендель Фельд, родом з Радехівщини, що займався теж купном крадених річей. В ночі на 7. н. м. хтось застукав до дверей Фельда, а коли він відчинив, дістав кілька ударів сокирою по голові і впав трупом на землю. Опісля бандити впали до мешкання й вбили 37-літню жінку Хаю, 11-літнього синка Менахема та приватного вчителя, 27-літнього Остербаха, що мешкав у Фельдів. Після грабунку бандити накрили вбитих соломою та клаками, облляли нафтою і підпалили. Досвіта люди в селі побачили дим, що добувався з хати Фельда і загасили вогонь. На підлозі найшли чотири трупи, що згоріли майже на вуголь.

Поліційні доходження ствердили, що Фельд дістав був попереднього дня сто кількадесять зол., яких у хаті вже не знайшли, однак інші познаки вказували на те, що масового вбивства доконано не задля грабунку, але з помсти або з побоювання, що Фельд може когось зрадити. Ідучи по нитці до клубка, поліція звернула підозріння на зворотничого зі стації Колодно-Жовтанці, Андрія Жовтанецького та його шваґра Войтіха Нікратовича, відомого в цілій околиці авантюрника. Жовтанецький мав на своїй совісти крадіж їздиків, про яку знав Фельд і боявся, щоби не втратити посади. Ревізія, переведена в його мешканні, потвердила підозріння. Поліція найшла закрівавлену сокиру, одіж Жовтанецького з крівавими плямами, закрівавлену хустинку Нікратовича й сильно закрівавлений ручник, яким злочинці обтирали собі руки. Наслідком таких доказів поліція арештувала Андрія Жовтанецького, його двох братів Петра й Івана та Войтіха Нікратовича. Всіх відставили до Львова, де займеться справою прокуратура. Винуватці стануть перед наглим судом.

Слід зазначити, що арештований Андрій Жолтанецький перейшов перед кількома роками з греко-католицького обряду на римокатолицизм. Дальше довідуємося з автентичного джерела, що родина Фельдів користувалася в селі загальною симпатією, бо була солідна і скромна, та що це вбивство викликало в селі загальне співчуття й пригноблення

НОВИНКИ

— **Д-р Миронович Антін орд.** у внутрішніх недугах Львів, вул. Жовківська 64, ч. тел. 52-05. Лічення кварцовою лямпою. 1124 3—?

— **Українська робітня футер Юліяна Ілушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **Преосв. епископ Н. Будка** виїхав зі Львова в рідні сторони і верне аж по Йордані.

— **Новий український діточий часопис.** До відомих у нас діточих часописів: „Світ Дитини", „Наш Приятель", „Дзвіночок" і „Молоді Каменярі" (додаток до „Гром. Голосу") приходить отсе ще один, а саме місячник **„Веселка"**, що його видає Видавництво „Веселка" (Львів, Куркова 10). Річна передплата „Веселки" враз з додатками коштує 6 зол., без додатків 2 зол.; поодиноке число 25 сотиків.

— **Чому це так?** Один з прихильників нашого часопису надсилає нам таку замітку: В ч. 1. „Львівських Парохіяльних Вістей" вичитав я, що в неділю 8. січня, себто на другий день Різдвяних Свят, відправиться в церкві св. Петра і Павла у Львові співана Служба Божа в 10. год. ранку. Прийшовши в цій годині до згаданої церкви, здивувався я дуже. Співаної Служби Божої в цій годині не було. Тільки з хорів чути було досить голосну приватну балачку хористів чи там дяків. Люди, що зі мною ждали на богослуження, сумно споглядали на гору, чи часом ця розмова не втихне... Ждав я так на богослуження до год. 10.30 і не діждавшися його, вийшов з церкви. Те саме зробило й кільканацять інших громадян.

— **На карти „Рідної Школи"**, що звільняють від алькогольних напитків з нагоди Різдва Христового вложили в зол. отсі Громадяни(ки): Залішики: по 5: Бараники, д-р Стефановичі, д-р Долинські, суддя Ястрембський, о. В. Попадюк, Будзиновська, Т-во „Просвіта"; по 3: Юрійчуки, Кручкевич, Кашовські, Васілевська, Дембицька; по 2.50: інж. Чеховичі, Глинський; по 2; Стажинська, о. Каменецький, проф. Жолевич, о. Братик і 2 особи 2 зол. Калуш: 3 зол.: Чорпітова Степанія; по 2: Бачинський Адам, Бариш Тимофей, Глядишовський Степан, Загаєвич Степан, д-р Воробець Михайло, д-р Коритовський Тарас, Курдидик Онуфрій, о. Тисовський Володимир, д-р Рожанківський Маркил, д-р Сохацький Іван, Стронціцький Михайло, Мигович Петро, Сімків Терентій зі Станькової і 2 особи 2 зол. — Хто черговий?

— **Крадіж на почті.** На Левандівці під Львовом завели тому рік почтовий уряд, яким адміністрував почтовий асистент Стан. Марковський. Контроля викрила, що на протязі кількох місяців він спроневірив 3.275 зол., які заінкасував за телефонічні розмови. На днях Марковський мав станути за те перед львівським судом, однак з причини його недуги розправу відложили.

— **Фальшиві жебраки.** У Львові під костелом Єлисавети арештували чотирьох молодих людей, що вбираючися по військовому й удаючи інвалідів, видурювали від людей милостиню. Вони мали власну бричку та пару коней і їздили по відпустах та ярмарках по краю, управляючи з успіхом свій промисел. Є це Адольф Гайга, Фр. Таф, Ст. Шак і Мих. Курчак.

— **Гостина вломників у „Надії".** До українського кредитового т-ва „Надія" в Перемишлі вломилося в ночі три злодії. Вже пороли „раком" залізну касу, в якій находилося 9.000 зол., але почула їх роботу сторожиха Анна Ручкова і сполошила вломників. Бандити загрозили їй револьвером, увійшли до її мешкання і двох вискочило крізь вікно на вулицю. Третього із них, Юліяна Дзедзіца придержала Ручкова й передала поліції.

— **Самогубство нафтяря.** У Львові застрілився у свому приватному мешканні у Львові при вул. Академічній ч. 5. 57-літній нафтяр гр. Володислав Дунка де Сайо. Покійний був довший час директором „Премера", а останніми часами президентом Союзу Польських Нафтових Промисловців і віцепрезидентом новоснованого Союзу Продуцентів Ропи. Мав велике майно, бо був власником трьох копалень нафти. Родом де Сайо був мадяр, одначе підчас війни вступив був уже до польської I. бригади. В листі до шурина як причину самогубства подав де Сайо змучення наслідком кризи та боротьби з картелем.

— **Трагедія безробітного.** На залізничому шляху між Станиславовом і Хриплином випав із потягу Яків Ящук і згинув на місці. Він вертав до Хриплина із Франції, де пробував найти роботу.

— **Мурин прелегент.** До Польщі приїхав мурин Коля Аяї із Лягос у Лібериї й виголосить по більших містах відчити про життя муринів в Африці й Америці та про муринську музику. Прелегент буде говорити в есперантській мові, користуючися при цьому ілюстраціями.

— **Крівава забава.** На забаві з танцями в Заболотові пов. Снятин прийшло між учасниками до бійки, в часі якої згинув Лесь Крицяк. Арештовано Юрка Драгана і Петра Яремчука.

— **Злодій вбивником.** До курника Івана Яремчака в Рихтичах пов. Дрогобич дісталися в ночі злодії. Почув це господар і підчас погоні за злодіями дістав стріл у груди, від якого згинув на місці. Поліція арештувала Миколу Кравця, який стане мабуть перед наглим судом.

— **Смерть у камінеломі.** В Глинній Наварії під Львовом у фабриці вапна висаджували динамітом камінь. Коли один вибух не вдався, директор фабрики Шльосман підійшов до скали й вдарив її джаґаном. В тійже хвилині великий камінний бльок упав йому на голову й вбив його на місці.

— **Арештували заступника капітана ґдинської пристані.** Польські часописи принесли вістку, що в Ґдині арештували заступника капітана тамошньої пристані, Іґн. Антоневича. Йому закидають шантаж на директорі фірми „Атлянтік" Мосевічеві. Кажуть, що й фірма „Атлянтік" вела шкідливі для держави махінації.

— **Шибениця в Бережанах.** В окружному суді в Бережанах відбулася нагла розправа проти Болеслава Кірша та його батька Станислава, що допустилися грабункового вбивства на родині Джусів. Болеслав Кірш признався до злочину, зізнаючи, що вбив 5-кілевим тягарем чоловіка та жінку, а батько стояв на чатах. Опісля спакували заграблені річи і вивезли фірою. Молодого Кірша засудили на кару смерти, а справу його батька передали звичайному судові. Минулої пятниці засудженого повісили.

— **Виправа львівських злодіїв.** В Мединичах, пов. Дрогобич, доконано влому до тютюнової гуртівні Северина Сусмана. Злодії розбили огнетревалу касу й забрали 1050 зол., 74 доляри, 1000 австрійських срібних корон, деякі золоті річи та тютюнові вироби, вартости 800 зол. Поліція викрила чотирьох злодіїв, Яна Ваніка, Йосифа Василика, Маріяна Скрінгера і Людвіка Кеслера, всіх зі Львова, що приїхали до Мединич автом і вернули назад з краденими річами. Всіх арештовано.

— **Дуніковського визнали обманцем.** В Парижі скінчився нарешті судовий процес відомого альхеміка Дуніковського, якого засудили на два роки вязниці та на заплату відшкодування 2.800.000 франків, які дістав від своїх спільників. У присуді стверджено, що „винахід" Дуніковського не представляє ніякої вартости та що його досвіди з добуванням золота із землі не оперті на наукових основах і мали на меті тільки видурити гроші від легковірних людей.

— **Справлення помилки.** В нинішньому числі на стор. 3. помилково видруковано заголовок статті „Політичні нісетниці" замість „нісенітниці".

З опери.

Слізлива романтика тієї опери, нині вже здорово таки анахронічна, не позбавляє її „заліваної позиції" у світовому оперному репертуарі. Зрештою, коли люди ходять до театру, щоби забути про буденщину, поринаючи думками у світ інших часів, інших людей та інших почувань — то „Онєгін" приваблює мабуть чаром того іншого світу, такого далекого й чужого, а проте — своєрідно гарного. На львівській сцені славетна опера Чайковського діждалася в останню неділю достойної постановки, головно мабуть тому, що тутешній режисер п. Улуханов зумів саме витворити відповідний настрій: перша відслона так і нагадувала інший такий російський „анахронічний" сценічний твір „Вишневий сад" Чехова...

Вартість музичної сторінки опери Чайковського в її мельодійних сольових і збірних аріях, які вимагають гарних і вишколених голосів. Виконавці головних партій мусять теж бути добрими сценічними артистами. Львівський ансамбль здебільша цим вимогам відповів. Евген Онєгін найшов в особі *Плонського* культурного артиста: його дискретна креація не давала відчувати смішности ситуацій, в які ставить його лібретто. П-ні *Сокіл* дала пізнати другу — після Марґарети з „Фавста" — найбільш репрезентативну свою креацію: вона була голосово й сценічно до нюансів викінчена. У II. і останній відслоні, в яких дівоча скромність і збентеженість Татяни уступала перед вибухами темпераменту, — артистка змушувала публику до оплесків. З решти виконавців слід похвально згадати п. *Ужейка* в ролі князя і *Петера* (Ленський). Добрим помислом було розбити оперу на три частини лише з двома перервами. Зате темпо було тут і там (чудовий вальс, якого хотілось би слухати довше!) мабуть надто швидке. Диригував дир. Доля[illegible]ський. Взагалі вистава пройшла з повним успіхом. Театр був повніський. Українські слухачі мали нагоду перевірювати вплив українських мотивів на творчість Чайковського. *Х*

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Филемон Метеля, довголітній президент суду у Станиславові, що недавно тому перейшов на емеритуру, про що у нас була вже згадка, помер 7. ц. м. у Станиславові. Похорони Покійного відбулися 9. ц. м. В. Й. П.!

Дописи.

КАЛУШ.

Міська господарка. Калуш, хоч і невеличке місто, всеж таки під оглядом заложення не постидалобся хон-бн й самої Варшави. Громадська управа за часів т. зв. „радісної творчости“, якої представником є саме бур-мистр, а рівночасно й посол ББ Сокаль, нагосподарчила поверх пів міліона довгу, якого сьогодні ніяк не може позбутися. Нема грошей навіть на процент, не помага-ють величезні, як на теперішню пору, торгові оплати, які в переважаючій мірі платить наш селянин, що їде до мі-ста. Не зважаючи на спадок цін рільничих плодів, оплат цих майже не знизили. Не помагає і посередній податок, який платиться за вживання електричної струї до 95 сот. за 1 кільоват. Такі самі високі оплати за воду і т. д. Тож остаточний і найкращий вихід з цього положення для се-лянина це хіба не їздити до міста, для вживаючих елек-трики — свічка, а для магістрату — бубон. І то в най-ближчій будуччині.

СКІЛЬЩИНА.

З плебісцитових митарств. Повновласник батьк з ин. дітей у Гребенові п. Дм. Савчин одержав такс пи-сьмо з інспекторату у Стрию: Rada Szkolna Powiato-wa w Stryju. L. 4347/32. Stryj, dnia 24. grudnia 1932. Do Pana Dmytra Sawczyna w Hrebenowie. W związku z wnie-sieniem przez Pana deklaracyj językowych za zmianą języ-ka nauczania w Hrebenowie zawiadamiam Pana, że w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem z dnia 22. marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) należy tutaj złożyć pełnomoc-nictwo, w którem deklaranci winni swojemi podpisami stwierdzić, iż upoważnili Pana do złożenia tych deklaracyj w Radzie Szkolnej Powiatowej. Termin wnoszenia ważnych deklaracyj na rok 1933/34 upływa z dniem 31. grudnia 1932 r. Autentyczność podpisów deklarantów w pełnomocnictwie winna być poświadczona przez notarjusza, bądź przez Sąd lub Starostwo. Pełnomocnictwo musi być zgodnie z art. 111 ust. 4 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 41. poz 413 z 1932 r.) zaopatrzone znaczkiem stemplowym za 5 zł.— Henryk Kirsz, Przew. RSP. Inspektor szkolny pow.— До цього письма замітимо, що воно датоване у Стрию 24. грудня, а адресатові доручила почта в Гребенов ту резолюцію щойно 29. грудня. Напротязі двох днів (30. і 31.) родичі не мали вже практично можливости легалі-зувати повновласти в нотаря у Сколім. На 68 дітей вне-сено декларацій за 65 дітей у шкільному віці.

—o—

СПОРТ.

ГАКІВКОВЕ МИСТЕЦТВО ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Чорні — А. З. С. 9:0 (3:0, 1:0, 5:0). Змагання за ми-стецтво А-кляси. Суддя п. Саварин.

Чорні — Україна 12:0 (3:0, 6:0, 3:0). Змагання за мист. А-кляси. Вину такої високої програної поносить у першу чергу воротар України, що виказав повну без-порадність; причинилася також до цього відсутність в українській дружині (у таких важких змаганнях!) резер-вових, якими противник послугувався дуже доцільно до самого кінця змагань. Суддя п. Шиба.

Погонь — А. З. С. 8:0 (2:0, 3:0, 3:0). Змагання за ми-стецтво А-кл. Суддя п. Марколь.

По дотеперішніх вислідах злітає до Б-кляси дружи-на А. З. С. Україні приадеться по всій правдоподібности ставати до елімінаційних розгривок з мистцем Б-кляси.

Креси (Тернопіль) — Дрор (Львів) 2:0 (1:0, 0:0, 1:0). Змагання за мистецтво Б-кл.

Креси — Гасмонея 0:0. Змагання за мист. Б-кл.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Погонь — Лехія 2:0 (0:0, 1:0, 1:0). Замісць змагань за мистецтво відбулися з причини злого стану леду зма-гання товариські. Видців 800. Суддя п. Марколь.

Вівторок 10. І. **Богун — Сокіл IV. 3:1.** Незла гра тех-нічно ліпшого Богуна, для котрого ворота добули Бу-чацький 2 і Маринець 1.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Інж. д-р Томашевський Евген: **КООПЕРАТИВНИЙ ЗБУТ ЖИВОЇ ПТИЦІ.** Львів, 1933. Накладом автора. Ст. 38. Форм. 16°.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Річник IV. ч. 12 Львів, грудень 1932. Зміст: Привіт Богданові Лепкому.— Рейд отамана Залізняка, подав Ол. Доценко. — Україн-ці полонені у вецлярському таборі — Омелян Терлець-кий. — Два роки в українській армії — Зенон Стефанів. Памятник героям у Кліводині на Буковині — Д. Онищук. Окремий Стрілецький Запорожський Курінь в Галичині. Українське військо у княжі часи — подав І. К.

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал. Рік II. Ч. 12, грудень 1932. Зміст: У. Кравченко: Наш архієрей. — У. Самчук: Волинь. — В. Лімниченко: Моїй доні. — о. Т. Жевуський: Середні віки й Візантія. — Килинр: Троцькому й Агабекові в альбум. — Я. Биркас: Тобі одній. — О. Дурбак: Спасіння. — Б. І. Антонів: Криза сучасної лі-тератури. — Д-р В. Кучабський: Завдання зах.-укр. дер-жави серед сил Сх. Европи. — Проф. О. Мицюк: Тадей Р. Рильський. — Хроніка. — Студентське життя. — Ре-цензії. — Є. Ю. Пеленський: Бібліографія укр. бібліо-графії.

НОВА ХАТА, журнал для плекання домашньої куль-тури. Річник IX. Ч. 1. Львів, січень 1933. Зміст: Маріяна Ч.: Свято біле; Надійка: В нове життя з Новим Роком; Л. Бурачинська: Про завдання жіночої преси: Ірина Вільде: Химерне серце; М. Н.: З концертової салі; С. Г.: Жінка й українське мистецтво; Н. Лещетарці в дорогу; Оля: Із нових помешкань; О. П.: Дещо про приправу риб; О. П. Ялинка для дорослих; Бібліографія; Ріжні вісти; М. Дзе: Дещо про приправу риб.

СІЯЧ, орган Союзу українських евангельських ре-формованих громад. Рік І. ч. 5. Коломия, грудень 1932.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 11. січня год. 7.30 веч. „Евген Онєгін“ з М. Сокіл.

Четвер, 12. січня год. 7.30 веч. „Самум“.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 11. січня год. 7.30 веч. „Джім і Джід“ (закупл.).

Четвер, 12. січня год. 7.30 веч. „Джім і Джід“ (закупл.).

Кіна.

АДРІЯ: „4-х чортів“.
АПОЛЬО: „Любов і пімста д... ...ого козака“.
АТЛЯНТІК: „На приказ жінки“.
КАСІНО: „Мата Гарі“ (Грета Гарбо).
КОЛІСЕЙ: „Мелюка, цвітка Маракешу“, ревія 100 кг. сміху“.
КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!“ (Мор. Шевалє).
МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні“ (Мор. Шевалє).
МІРАЖ: „Ц. к. фельдмаршал“ (із Вл. Буріяном).
ОАЗА: „Чоловік, якого я вбила“, ревія „Вулькан шалє!“
ПАЛЯС: „Жінка на одну ніч“.
ПАН: „Неаполь, співаюче місто“.
ПАСАЖ: „Джекі моряком“, „Тайний документ“.
ПРОМІНЬ: „Блакитний метелик і російський хор.
СТИЛЕВЕ: „Містер Джекиль і д-р Гайд“, ревія „Веселий Сверщок“.
УТІХА: „Діявольський плян“ (Том Мікс).
ХИМЕРА: „Пімста индика“.

Закордонне радіо.

Середа, 11. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Бреслявь** (325) 16.00 Фортепян, 19.35 Концерт, 21.00 „Ідоменео“ оп. Моцарта, **Білгород** (430,4) 15.30, 19.30 Спів, **Рим** (441,2) 13.00 Концерт, 21.00 Опера, **Беромінстер** (459,4) 19.45 Пісні йодлерів, **Лянгенберг** (472,4) 17.00 Концерт, 20.00 „Дас Голанд Вайбхен“ оп. Кальмана, **Прага** (488,6) 19.20 Чеські й рос. пісні, **Відень** (517,2) 19.25 Фортепян, 19.55 Айслерів вечір, **Рига** (525,4) 16.20 Пісні, 19.05 „Країна осміху“, оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 12.05 Циг. орхестра, 20.00 „Коханки в кадетській школі“ оп. Гьонгія, **Харків** (937,5) 10.30, 13.15, 15.15, 16.00, 16.40 Концерт, 16.30 Гумор і сатира, 24.00 Нар. пісні.

Четвер, 12. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Бреслявь** (325) 21.25 Давні танці, нові пісні, **Мілляно** (331,4) 11.15, 19.00 Музика, 21.00 Опера, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40, 19.00, 19.25 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.40 Опера, **Білгород** (430,4) 19.00 Нар. пісні, Нада Александрович, **Стокгольм** (435,4) 20.45 Військова музика, 22.00 Солісти, **Рим** (441,2) 20.45 Симф. концерт, **Прага** (488,6) 19.20 Славянські пісні, Бородіна-Черкаська, 19.50 Бахові й Гайднові сонати, **Відень** (517,2) 17.00 Капеля, 21.00 Віденська оперетка, **Мінхен** (532,9) 20.00 Вес. програма, **Будапешт** (550,5) 12.05 Солісти, 17.30 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Любляна** (574,2) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 16.30 Концерт, 13.15 Музика, 15.15 Український концерт, 18.00 Опера, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Демон“ оп. Рубінштайна, **Париж** (1724,1) 12.30, 20.20 Концерт, 21.45 Бельгійський вечір.

—o—

Львівське радіо.

Середа, 11. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.50, 22.35 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 „Вертеп у місійних країнах“, Муз. загадки, 16.05 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Як із водної енергії повстає електр. струя“, 17.00 „Різдво в Англії та Франції“ (муз. авдиція з грамоф. плит), 17.40 Рільнича скринька, 18.00 Легка музика, Біжучі вістки, 18.55 Літер. балачка, 19.10 Всячина, 19.30 „Дороговкази нашої культури“, 19.45, 21.00 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, 20.55 Спортові вістки, 21.05 Фортепян, 22.00 На овиді, 22.15 Спів, Кар. Барас (бас), 22.40 „Зимові спорти в Польщі“ (відчит в есперанто, 23.00 Ретрансмісії із закорд. станцій.

Четвер, 12. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 22.55 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 17.00 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 „Новочасні форми предметів щоденного вжитку“, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40, 17.40 Відчит, 18.00, 20.00 Легка музика, 19.00 „Зїзд у Раві Руській Августа II. з Петром В.“, 19.15 Всячина, 19.30 „Пук і зуби“ гумореска, 19.45 Прес. рад. денник, Спортові вістки, 21.30 „Монсіє Гелен“ авд., 22.15 Циг. орхестра, 23.00 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Т-ва Вак. Осель відбу-дуться дня 25. січня 1933 в год. 5-ій пополудні в домівці Марійського Т-ва Пань, Руська ч. 10, партер, із звичайним поряд-ком нарад. Оскільки в означеній годині не збереться відповідна скількість членів, збори відбудуться пів години пізніше без огляду на скількість членів. Численно явитися просить Виділ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАКИДКИ брокати від 3.80 зол., коцдри, постіль, фіранки, капи, портієри найде-шевше **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

МЕБЛІ елегантні та тривкі на догідні сплати: **„Мебльосплат“ Городецька 7.** 1039 6—10

МОЛОДИЙ АДВОКАТ українець при-ступить до спілки до старшого адвоката на провінції. Зголошення приймає з чем-ности: адв. Домбчевський — Стрий. 1164 2—3

ПОКІЙ з харчем для двох студентів, сту-денток, Копцева 4, двері 7. 1182 2—2

ВІЧНІ ПЕРА найдешевше направляє „Прецизія“ Рутовського 10 (в брамі).

ПОШУКУЄМО розвощика молока за провізією. Маслосоюз. 1207 1—3

ГОДИННИКАРСЬКІ роботи виконує пре-цизійно й дешево Мандль, Коперника 14. проти кіна „Коперник“. 1197 1—10

ПОШУКУЄ від 1. III. 1933 учительки укра-їнки до дитини з II. і IV. кл. нар. школи і на слідуючий рік з поданням умовин на адресу: Володимир Дроздовський у Шер-шеніцях, почта Тлусте. 1205 1—1

МЕБЛЬОВАНА окрема кімната зараз до наймлення. Шашкевича 4, II. п. 1206 1-2

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень		зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги		„ 0.40
1 „ „ в тексті і новинках		„ 0.48
1 „ „ на першій сторінці		„ 0.55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0.10
шукаючі праці	„ 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 380.—
„ „ 1/2	„ 200.—
„ „ 1/4	„ 110.—
„ „ 1/8	„ 60.—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.